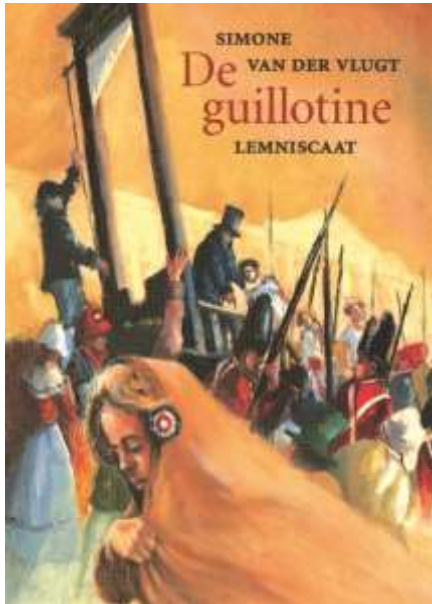

De Guillotine – Simone van der Vlugt

Over het boek

Parijs 1789. Sandrine de Billancourt groeit op in een adellijk gezin en heeft een goed leven. Maar dan breekt de revolutie uit en duizenden aristocraten verliezen hun hoofd onder de guillotine – ook de familie van Sandrine. Zelf weet ze te ontkomen en ze vindt onderdak bij een schoenmakersfamilie. Maar het gevaar om ontdekt te worden is groot...

Over de schrijver:

Simone van der Vlugt (1966) werd geboren in Hoorn en verhuisde in 1985 naar Amsterdam om daar de lerarenopleiding Nederlands en Frans aan Hogeschool Holland te volgen. In 1995 debuteerde ze met haar eerste historische jeugdroman *De amulet*.

Simone van der Vlugt schrijft voor Lemniscaat nog een groot aantal historische jeugdromans. Ze vertelt daarin spannende en avontuurlijke verhalen waarin ze allerlei wetenswaardigheden verweeft over de tijd waarin het boek zich afspeelt. Daarnaast besteedt ze ruim aandacht aan de gevoelens en gedachten van haar hoofdpersonen.

De boeken van Simone van der Vlugt beginnen altijd met een spannende scène; als lezer zit je meteen midden in de gebeurtenissen, waardoor je nieuwsgierig wordt naar het verdere verloop van het verhaal. De hoofdpersonen uit de boeken van Van der Vlugt belanden vaak in moeilijke situaties; de schrijfster laat daarmee zien dat mensen veranderen door de dingen die ze meemaken. Zo maakt Sandrine de Billancourt uit *De guillotine* niet alleen een uiterlijke verandering door – van een rijk meisje met mooie kleren verandert ze in een 'gewone' volksmeid – maar ze maakt ook een innerlijke groei door, waardoor ze aan het eind van het verhaal evenwichtiger en serieuzer is geworden en de dingen genuanceerder bekijkt.

Behalve historische jeugdromans heeft Simone van der Vlugt twee hedendaagse jeugdromans geschreven over Zoë, die helderziend is: *Schuld en Vlinders*. Bij uitgeverij Zwijsen verschenen van haar hand een aantal boeken voor beginnende lezers. Tevens schreef Simone een boek voor kleuters bij uitgeverij Van Holkema en Warendorf; *Potverdrie, Sophie!*.

Tegenwoordig schrijft ze ook regelmatig voor volwassenen en is een veelgelezen thrillerauteur.

Meer informatie op: www.lemniscaat.nl

Thema's: angst, armoede, Frankrijk, Franse revolutie, gevangenschap, liefde, ongelijkheid, vriendschap

De lessuggesties passen bij de volgende vakken: Frans, geschiedenis, koken, kunst, lichamelijke opvoeding, maatschappijleer, Nederlands, tekenen, verzorging

Lessuggesties

Doelgroep: 'De Guillotine' is geschikt voor 12+. Onderstaande opdrachten zijn bedoeld voor leerlingen van de brugklas tot klas 3 van het voortgezet onderwijs.

Tijdsinvestering: Afhankelijk van de gekozen opdrachten variërend van een half lesuur tot meerdere lesuren.

Uitvoering: Klassikale of individuele start, vervolginvulling zowel individueel als in groepjes mogelijk.

Introductie

U kunt dit boek introduceren door de termen *vrijheid*, *gelijkheid* en *broederschap* op het bord te schrijven. Wat denken de leerlingen dat ermee bedoeld wordt? Laat de leerlingen in groepjes van 2 of 3 een definitie of een uitleg op een vel papier schrijven en bespreek daarna klassikaal wat de leerlingen hebben opgeschreven. Zijn de leerlingen het met elkaar eens, of liggen de definities ver uit elkaar?

Vertel daarna dat deze drie termen belangrijk zijn geworden tijdens de Franse Revolutie, waarin de burgers in opstand kwamen tegen de adel en de geestelijkheid. Vraag uw leerlingen waarom de burgers dat zouden doen (en betrek daarbij de drie termen vrijheid, gelijkheid en broederschap).

Daarna kunt u [dit filmpje](#) laten zien waarin kort wordt uitgelegd wat de Franse Revolutie inhield.

Vraag ten slotte aan de leerlingen wat ze zouden doen als zij kind waren in een adellijke familie en wisten dat ze elk moment opgepakt konden worden. Laat de leerlingen in kleine groepjes discussiëren en hun antwoord delen met de hele groep.

Vertel dan dat het boek *De Guillotine* ons de Franse Revolutie laat zien vanuit het gezichtspunt van Sandrine, een meisje van adel, en wat zij moet doen om te ontkomen aan de Jacobijnen.

Als een van de leerlingen het boek al gelezen heeft, kunt u er ook voor kiezen om die een korte presentatie over het boek te laten geven. Let erop dat er niet teveel van het verhaal wordt verraden maar dat de sfeer wel goed wordt overgebracht.

Uitvoering

Maak een keuze uit de onderstaande lessuggesties en leid deze in bij de leerlingen.

De moeilijkheidsgraad van de lessuggesties wordt aangeduid met de volgende symbolen:

eenvoudig

gemiddeld

moeilijk

Suggestie 1: Fragmenten

In bijlage 1 bevinden zich 2 fragmenten uit het boek met bijbehorende vragen. Lees de fragmenten uit het boek en beantwoord de vragen.

Suggestie 2: Leesverslag

Lees het hele boek *De Guillotine* en maak er een leesverslag van. In bijlage 2 vind je een format voor zo'n leesverslag. Overleg met je docent of deze lijst voldoet aan de eisen die hij/zij stelt aan een leesverslag.

Suggestie 3: De Franse Revolutie

Het boek *De Guillotine* speelt zich af tijdens de Franse Revolutie. Deze revolutie wordt gezien als een van de belangrijkste gebeurtenissen op sociaal en politiek vlak in de wereldgeschiedenis. Zo heeft de Franse Revolutie geleid tot de eerste Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens, en ook de beroemde uitspraak *vrijheid, gelijkheid en broederschap* hebben we te danken aan de Franse Revolutie.

Opdracht:

Maak een lapbook over de Franse Revolutie. Zet erin wat de oorzaken en aanleidingen waren voor de Franse Revolutie, wie de belangrijkste personen / partijen waren en wat hun rol was, en welke gebeurtenissen de Franse Revolutie teweegbracht. Verder kun je je lapbook aanvullen met interessante weetjes over de Franse Revolutie.

Een lapbook is een eenvoudig mapje met een verzameling van mini-boekjes, klepjes en ander gevouwen materiaal waarin ruimte is voor tekeningen, verhalen, chronologische info, diagrammen, ... Een lapbook kan gemaakt worden van om het even welk onderwerp. Meer informatie kun je vinden op [deze site](#).

Suggestie 4: Identiteit veranderen

Sandrine wil niet dat mensen weten dat ze van adel is, anders zouden ze haar oppakken en naar de gevangenis brengen en dan zou ze zonder pardon ter dood worden veroordeeld. Ze verkleedt zich dus als een eenvoudige dienstmeid, ze leert om anders te praten en ze verandert haar achternaam. Dat klinkt natuurlijk erg logisch, maar het blijkt nog niet zo gemakkelijk want hoe kun je iets wat je van kinds af aan geleerd hebt ineens veranderen?

Opdracht:

Schrijf een opstel van ongeveer 400 woorden over het begrip 'identiteit'. Wat is het? Kun je zomaar je identiteit veranderen en in welke situatie zou je dat doen? Wat gebeurt er als je gedwongen wordt een andere identiteit aan te nemen?

Suggestie 5: Versailles

Toen Lodewijk XVI werd opgepakt, woonde hij in het paleis van Versailles. Dat paleis werd ooit gebouwd als jachtslot door koning Lodewijk XIII, maar al snel uitgebouwd tot een schitterend paleis.

Opdracht:

Ontwerp op papier een rondleiding door het paleis van Versailles. Zoek op internet naar informatie over de plattegrond en de indeling van het paleis, print foto's en bedenk overige info die je wilt tonen. Vertel bij alles wat het voorstelt wanneer dat niet automatisch uit het getoonde blijkt. Geef ook aan wie in paleis gewoond hebben en hoe het kasteel is veranderd door de eeuwen heen.

Suggestie 6: Carmagnole

Sandrine wordt door Philippe meegenomen naar een feest waar men de Carmagnole danst. De Carmagnole was een lied geschreven tijdens de Franse Revolutie waarin kritiek werd geuit op de koning en de adel. Er werd al snel een dans bij gemaakt.

“Kom op, dansen,’ spoort Philippe Sandrine aan.

‘Ik weet niet hoe het moet. Wat is dit voor dans?’

‘De Carmagnole. Een nieuwe dans; lekker wild,’ zegt Philippe. ‘Doe maar wat, het maakt helemaal niet uit!’

Wild is het zeker. Sandrine raakt er buiten adem van. Dat is weer eens iets anders dan de precies voorgeschreven stapjes die zij heeft geleerd.” (p.123)

Opdracht:

In [dit filmpje](#) zie je een groep mensen die de Carmagnole danst (er is eerst een inleiding in het Frans en na ongeveer 90 seconden beginnen ze te dansen). Bekijk

de dans goed en doe hem na (dit is het leukst met een groep). Demonstreer de dans dan tijdens de gymles (of maak er een filmpje van).

Kies nu een modern protestlied: een lied waarin men kritiek geeft op de huidige maatschappij of politiek en verzin daar je eigen dans bij. Oefen de pasjes en leer ze aan je klasgenoten of maak er een filmpje van die je laat zien.

Suggestie 7: Mode

Aan het eind van de 18^e eeuw was de kledingstijl van de rijke dames erg extravagant, met wijde rokken (de dames droegen een soort kussentjes op hun heupen zodat de rokken wijd uit bleven staan) en strakke lijfjes en dat allemaal gemaakt van heel dure stoffen. Om het geheel af te maken droegen de dames ook allemaal pruiken met hoog opgestoken haar.

De mode is erg veranderd sinds toen, maar Frankrijk en dan met name Parijs, staat nog steeds bekend als de modehoofdstad van de wereld.

Opdracht:

Maak een overzicht van de Franse modetrends van de laatste 100 jaar. Kies voor elk decennium een aantal kledingstukken die kenmerkend waren voor die tijd. Noem ook de belangrijke modeontwerpers uit die tijd, invloedrijke personen op het gebied van mode, zogenaamde 'stijliconen', welke stoffen er veel werden gebruikt en welke stijlen 'in' waren. Geef ook aan welke modeaccessoires er veel werden gebruikt. Je mag zelf weten in welke vorm je dit overzicht giet.

Suggestie 8: Menu

In het boek lezen we dat Sandrine en haar familie op een avond kikkerbilletjes eten. Dat klinkt misschien niet zo heel appetijtelijk, maar in Frankrijk wordt het gezien als een delicatessen. De Franse keuken is heel bekend en wordt wel gezien als de beste ter wereld.

Opdracht:

Zoek de recepten op van acht gerechten uit de Franse keuken. Zorg ervoor dat je een afwisselende 'menukaart' hebt, met voorgerechten, hoofdgerechten en desserts. (Als je deze opdracht voor het vak Frans doet, zoek dan de recepten in het Frans en vertaal ze eerst naar het Nederlands.) Vul daarna voor elk gerecht het werkblad van bijlage 3 in.

Hierna is het tijd om een drie-gangen menu te bereiden. Kies drie gerechten uit die jou lekker lijken en bereid ze. Vul na afloop de evaluatie op het werkblad in en maak een foto van jouw gerecht. Bon appétit!

Suggestie 9: Portret

Het was vroeger heel gebruikelijk dat er van adellijke of rijke families portretten werden geschilderd.

Misschien heb je wel eens van die grote portretten gezien in een museum? De bekende schilder Rembrandt heeft er een heel aantal geschilderd. Ook familie de Billancourt had veel portretten hangen in hun kasteel in Poissy. Maar na de bestorming van het kasteel door boze boeren werden die allemaal verbrand.

Opdracht:

Van schilderijen bestaat vaak maar één exemplaar: je kunt er natuurlijk niet zo gemakkelijk eentje extra maken, zoals bij foto's. Nadat de schilderijen verbrand waren, waren er dus waarschijnlijk geen afbeeldingen meer van Sandrine en haar familie, maar dat ga jij goedmaken! Maak twee portretten van Sandrine: een van de adellijke Sandrine de Billancourt en een als de burgeres Sandrine Lambertin / Bonnet. In bijlage 4 vind je een lijst waarin je het portret van Sandrine kunt tekenen.

Suggestie 10: Hoe het verder ging

Nicolas en Sandrine zijn verliefd op elkaar, maar Philippe vindt Sandrine ook heel leuk. Als Nicolas en Sandrine in de gevangenis zitten dan zorgt Philippe ervoor dat ze allebei, maar wel apart van elkaar - en zonder dat ze het van elkaar weten - kunnen ontsnappen. Philippe verlaat Parijs met Sandrine en gaan richting Orléans. Nicolas vertrekt een dag later uit Parijs.

Dit boek heeft een open einde, we weten niet of Sandrine en Nicolas elkaar weer tegenkomen. De schrijfster heeft dat bewust gedaan zodat je zelf kunt bedenken hoe het afloopt.

Opdracht:

Wat denk jij? Wat gebeurt er met Sandrine, Nicolas en Philippe nadat ze Parijs hebben verlaten? Komen ze elkaar weer tegen, of blijven ze van elkaar gescheiden?

Doe net alsof het een paar jaar later is en schrijf over de drie personages. Hoe gaat het met ze en waar wonen ze? Zijn ze nog bij elkaar, of zijn ze elk een eigen kant op gegaan? Wat is er gebeurd vlak nadat ze Parijs hadden verlaten? Hebben ze nog contact gehad met de ouders en het broertje van Philippe? Typ ongeveer 1 A4'tje vol. Je mag het schrijven vanuit de eerste persoon (je doet alsof je Sandrine, Nicolas of Philippe bent) of vanuit de derde persoon (je schrijft over de drie personen alsof je erbij was).

Afronding

U kunt het project rond De Guillotine afsluiten door een dagdeel te organiseren met als thema 'Frankrijk'. U laat de leerlingen iets voorbereiden wat met Frankrijk te maken heeft, bijvoorbeeld iets dat ze tijdens project De Guillotine hebben gemaakt. Zij presenteren dit in een ruimte die is ingericht als een soort Franse markt. Om het

helemaal geslaagd te maken kunt u ook ouders, familie, vrienden en andere belangstellenden uitnodigen.

Het is leuk als er voor het gemaakte werk een (semi)permanente plek in de school of het lokaal wordt gevonden.

U kunt ook ter afsluiting ook een van de volgende films laten zien: *Marie Antoinette* (Sofia Coppola, 2006) of *Les Misérables* (Tom Hooper, 2012).

De film *Marie Antoinette* laat het leven zien van de Franse koningin Marie Antoinette die getrouwd was met Lodewijk de XVI en tijdens de Franse Revolutie op de guillotine terecht kwam. **Let op:** Deze film heeft van kijkwijzer in Nederland het label 'geschikt voor alle leeftijden' (AL) gekregen, maar er komen een aantal naaktscènes in voor waardoor in andere landen de leeftijdsgrens van 12 of zelfs 15 is ingesteld. Bepaal zelf of deze film al dan niet geschikt is voor uw doelgroep. Hier vindt u [de trailer](#) van de film.

De film *Les Misérables*, naar het boek van Victor Hugo, speelt zich af in de tijd ná de Franse revolutie, maar geeft wel een aardig beeld van het leven van arme burgers in Frankrijk (en de juni revolutie van 1832). Een trailer vindt u [hier](#).

Bijlage 1: Fragmenten

Lees hoofdstuk 2 (pagina 24 tot en met 31 '... in een brede grijns') en beantwoord de volgende vragen.

Sandrine is ontsnapt aan een boze menigte en is weer thuis.

1. Sandrine zegt: 'die mensen ... het was vreselijk.' Wat denkt Sandrines moeder wat ze daarmee bedoelt? Wat bedoelt Sandrine werkelijk?
2. Wat realiseert Sandrine zich opeens als ze aan Julie vragen stelt over Julies ouders?
3. Hoe beschouwen de ouders van Sandrine hun personeel (het dienstmeisje Julie en de koetsier Bernard)? Hoe weet je dat?
4. Waarom zwijgt Julie als Sandrine opmerkt dat Eduard chagrijnig staat te kijken?
5. Welke dingen vallen Sandrine wel op die haar zus en haar ouders niet opvallen?

Lees hoofdstuk 6 (pag.69 tot en met 73 (... op het bed vallen) en beantwoord de volgende vragen.

1. Waarom hadden de revolutionairen net zo'n hekel aan de geestelijkheid als aan de adel?
2. Wat vindt het dienstmeisje, Julie, ervan dat ze de familie de Billancourt met de voornaam moet aanspreken? Waarom vindt ze dat?
3. Hoe is het leven voor de mensen van adel verandert?
4. Sandrines moeder wil wel weg uit Parijs, maar haar vader niet. Waarom wil hij dat niet?

Bijlage 2: Leesverslag

Veel scholen en lesmethoden stellen andere eisen aan het maken van een leesverslag. Informeer dus altijd of onderstaande opzet overeenkomt met de ideeën van jouw docent

Opbouw van een leesverslag

- 1) primaire gegevens
- 2) korte samenvatting
- 3) uitwerking
- 4) eigen mening
- 5) bronvermelding

Primaire gegevens: je noteert onderstaande primaire gegevens op een apart blad:

- je noteert eerst de naam van de auteur,
- vervolgens de titel van het boek
- daarna de naam van de uitgeverij
- en de plaats en het jaar van uitgave
- indien vermeld in het boek de eerste druk van het werk
- als het boek een ondertitel heeft vermeld je die ook

Bijvoorbeeld:

Titel: De Guillotine

Auteur: Simone van der Vlugt

Uitgeverij: Lemniscaat

Druk: Eerste – 1999 (gelezen: Achtste druk, 2015)

Geef ook aan

- hoe de opbouw van het verhaal is
- Noteer het aantal bladzijden,
- Neem een afbeelding van de omslag in je verslag op en geef aan of er illustraties in het boek staan.

Samenvatting:

Maak een samenvatting van het verhaal van maximaal een half getypt A-4

Uitwerking:

- a. titelverklaring:
Geef aan wat de titel zegt of wat de schrijver daarmee bedoeld kan hebben
- b. motto:
Als het boek een motto heeft, noteer deze dan en leg tevens uit wat deze, volgens jou, met het verhaal te maken heeft
- c. thema:
Waar gaat het boek over? Leg dit in maximaal 3 zinnen uit.
- d. personages:
Leg uit welke personages in het boek een rol spelen en welke eigenschappen deze hebben. Ontwikkelen zij zich gedurende het verhaal?
- e. tijd en ruimte:

Is de omgeving of de tijd waarin het verhaal zich afspeelt van belang voor het verhaal?

f. vertelperspectief:

Is er een ik-verteller, een personale verteller, een alwetende verteller?

Eigen oordeel over het boek:

Wat vind je van het boek? Omschrijf het in maximaal een half A-4.

Denk bij het beoordelen van het boek aan de volgende zaken:

- De gebeurtenissen
- De personages
- De opbouw van het verhaal
- Het taalgebruik

Bronvermelding: Geef tot slot aan welke bronnen je hebt gebruikt bij het maken van je verslag. Wees daar heel volledig in.

[Bijlage 3: menu opdracht](#)

Hieronder vind je het werkblad voor lessuggestie 9.

Naam gerecht:

Bron recept (naam website / boek vermelden):

Waarom is dit gerecht typisch Frans?

Oorsprong van het gerecht:

Ingrediënten:

Het recept:

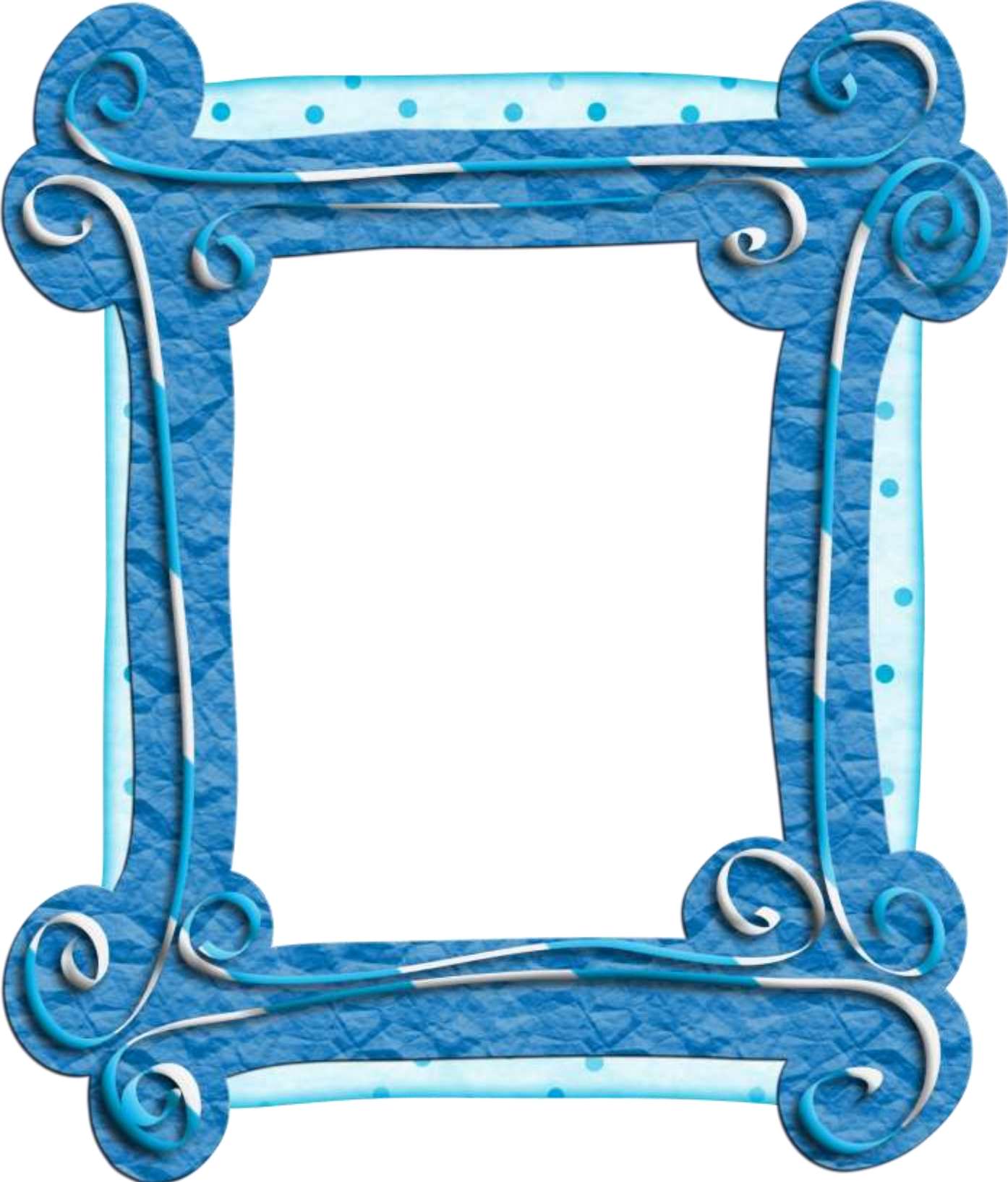
Ik ga dit gerecht wel / niet maken, omdat

Evaluatie (alleen invullen als je het gerecht gemaakt hebt)

	Score	Opmerkingen
Hoe ziet het eruit?	1 Dit is het mooiste gerecht dat ik ooit heb gezien 2 Het ziet er wel oké uit 3 Het ziet er niet echt smakelijk uit	
Hoe smaakt het?	1 Dit is het lekkerste wat ik ooit heb gegeten. 2 Het ging wel 3 Ik hoef dit nooit weer	
Was het gemakkelijk om te maken?	1 Het was heel gemakkelijk om te maken 2 Sommige dingen waren lastig 3 Het was echt heel moeilijk om te maken	
Welk cijfer geef je dit gerecht?	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	

Foto van het gerecht:

Bijlage 4: Portret

Bijlage 5: gebruikte links

Introductie

<https://www.youtube.com/watch?v=bt6Q7x2Xvgw> (over de Franse Revolutie)

<http://spellenclub13.be/recensie/guillotine-review/>

Suggestie 3

<http://lapbooksindeklas.weebly.com/>

Suggestie 6

<https://www.youtube.com/watch?v=6dgJdPBeXRg> (de Carmagnole)

Afsluiting

<https://www.youtube.com/watch?v=yBWYKRoh98U> (trailer Marie Antoinette)

<https://www.youtube.com/watch?v=YmvHzCLP6ug> (trailer Les Misérables)